

gücü” sayesinde sanat eserinde ortaya çıkar. Şöyle der: “Bu ifade ve temsil edici sanata, insani-tarihsel dünyayı ve bu dünyadaki tekilleşmeyi insanların anlamasını sağlayan organon olarak bakıyoruz. İnsanlık, sanatta bizzat kendisini bulur. Yaşama hakkında bir olgunluğa, şu veya bu derecede onun içerisinde ulaşır; ulaşılmış bu olgunluk (duygu ve düşünce zenginliği) her aşamada ve her alanda insanlığı da geliştirir.”¹⁸

Bundan ne anlamamız gerekir? Söz konusu olan, bir insanlık idesi, bir güzellik ya da çirkinlik, iyilik ya da kötülük idesi değil, tek tek bireylerde, onların varoluşlarında somutlaşan tekil durumlar ve davranışlardır. Üstelik insan dünyasında ortaya çıkan her olay, her davranış, biriciklik (zaman, mekan ve özne bakımından) özelliği ile vardır. Onları aynen olduğu gibi tekrarlamamız mümkün değildir. Doğada ise tekrarlanma, bir yinelenip gitme söz konusudur ve bu tekrarlanmanın yasaları evrenseldir. İnsan dünyasında ortaya çıkan bir olayın çok farklı ve çok karmaşık nedenleri olabilir. Edebiyat ve sanat “tekilleşmiş ruhsal yaşamın” ifadeleri olarak ortaya çıkar. Bu demektir ki, hiçbir sanat eseri, hiçbir edebiyat ürünü genel olarak “insanlığı”, genel olarak “çocukluğu” anlatmaz. Her sanat eserinde ortaya çıkan belirli bir kişi, belirli bir ruhsal yaşamdır. Çocuk edebiyatı da bir “çocuk idesi” üzerinde değil, her zaman belirli bir birey üzerinde durur. Çocukluk her ne kadar o belirli kişide cisimleşse de, her zaman diğerlerinden farklı ve kendi kişisel varlığı içinde bir bireydir. Dolayısıyla çocuk derken ölçülmüş, biçilmiş, sınırları çizilmiş sabit ve değişmez bir “çocuk idesi”nden söz etmiyoruz. O bir yeknesaklığı değil, bir çeşitliliği, bir birliği değil bir çokluğu ifade eder. Ne kadar çocuk varsa o kadar çocukluk, ne kadar çocukluk varsa o kadar çocuk vardır. İşte, tüm sanat ve edebiyat eserlerinde olduğu gibi, çocuk edebiyatında da, bireyin biriciklik özelliği ile ortaya çıkan kendine özgü, kendi kişiliğinden çıkan ve kendi varlığı ile sınırlı davranışları ve varoluşu konu edilir.

“Çocuk” derken bir çocuk idesinden söz etmediğimize göre, yazar, sayılarınca farklılık gösteren bu çocuklardan hangisi anlayacaktır? Yazarın çocuğu ve çocukluğu anlamasından söz ederken, tüm çocukları anlamasından mı söz etmekteyiz? Hemen belirtmekte yarar var ki, bütün çocukları anlamak diye bir iddia söz konusu olamaz. Bu, gülünç olur. O halde anlamak zorunda olduğu çocuk yazarın eseri ve konusu ile sınırlıdır. O, kendi eserinde yer verdiği çocukları, yani kendi çocuklarını anlamak zorundadır.

Asıl sorunun yazarın hangi çocuğu anlayacağından çok, çocuğu ve çocukluğu nasıl anlayacağıdır. Çocuk edebiyatında, bu edebiyatı üretenler genellikle yetişkinlerdir, çocuklar ise bu üretimin muhatabı, bir başka deyişle tüketicisi durumundadırlar. “Çocuğu anlama” ifadesinde bile, çocuk edebiyatının çocuk olmayan kişiler tarafından üretildiğini ima eden bir tavır vardır. Çocuk olmayan bir kişi vardır ve o çocuğu anlamak istemektedir. Bunu, çocuk edebiyatı üretimi adına yapar. Hayatının diğer kısımlarında çocuk değildir ama üretimini gerçekleştirirken çocuğu anlama, onun dünyasına girme durumundadır. Gerçekten de çocukluk, büyüklerin giderek yabancılaştıkları, büyümenin ve büyük olmanın kendine özgü iş ve sorumluluklarıyla giderek uzaklaştıkları bir alandır. Yetişkin olan kişi, yalnızca duyguları, düşünceleri, ilgileri